

Brüsszel, 2023. július 10.
(OR. en)

11695/23

Intézményközi referenciaszámok:
2023/0228(COD)
2023/0227(COD)

**AGRI 388
AGRILEG 130
SEMENCES 32
PHYTOSAN 44
FORETS 84
CODEC 1336
IA 176**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. július 6.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2023) 415 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA A hatásvizsgálati jelentés vezetői összefoglalója amely a következő dokumentumot kíséri javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a növényi szaporítóanyagok Unióban történő előállításáról és forgalmazásáról, az (EU) 2016/2031, az (EU) 2017/625 és az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 66/401/EGK, a 66/402/EGK, a 68/193/EGK, a 2002/53/EK, a 2002/54/EK, a 2002/55/EK, a 2002/56/EK, a 2002/57/EK, a 2008/72/EK és a 2008/90/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (a növényi szaporítóanyagokról szóló rendelet) és javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az erdészeti szaporítóanyagok Unióban történő előállításáról és forgalmazásáról, az (EU) 2016/2031 és az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint az 1999/105/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (az erdészeti szaporítóanyagokról szóló rendelet)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: SWD(2023) 415 final.

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.7.5.
SWD(2023) 415 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

A hatásvizsgálati jelentés vezetői összefoglalója

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE
a növényi szaporítóanyagok Unióban történő előállításáról és forgalmazásáról, az (EU) 2016/2031, az (EU) 2017/625 és az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 66/401/EGK, a 66/402/EGK, a 68/193/EGK, a 2002/53/EK, a 2002/54/EK, a 2002/55/EK, a 2002/56/EK, a 2002/57/EK, a 2008/72/EK és a 2008/90/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
(a növényi szaporítóanyagokról szóló rendelet)

és

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE
az erdészeti szaporítóanyagok Unióban történő előállításáról és forgalmazásáról, az (EU) 2016/2031 és az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint az 1999/105/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
(az erdészeti szaporítóanyagokról szóló rendelet)

{COM(2023) 414 final} - {SEC(2023) 414 final} - {SWD(2023) 410 final} -
{SWD(2023) 414 final}

1. A fellépés szükségessége

Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?

A növényi és erdészeti szaporítóanyagok forgalmazására vonatkozó uniós jogszabályok 1966 óta vannak hatályban. A későbbi módosítások bonyolult jogi keretet eredményeztek, amely nem igazodik teljes mértékben az egymással szorosan összefüggő szakpolitikákhoz (növényegészségügy, hatósági ellenőrzések és ökológiai termelés). A végrehajtás és így a vállalkozókra vonatkozó feltételek tagállamonként eltérőek, mivel a jogszabályok egyes vonatkozásai rugalmasan értelmezhetők. Nemzeti gyakorlatok elfogadására is sor került akkor, amikor a jogszabályok nem követték időben a tudomány és a technológia új fejleményeit (innovatív termelési folyamatok, biomolekuláris technikák, digitális megoldások).

Mivel a jogszabályok kezdetben a termelékenységre összpontosítottak, korlátozott eszközök állnak rendelkezésre a fenntarthatósággal, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kihívások kezelésére. Korlátozott az új fajták fenntartható termeléshez hozzájáruló jellemzőinek szempontjából történő értékelése. A piacra jutási szabályok korlátozó jellegűek az olyan ökológiai fajták és megőrzendő fajták, valamint tevékenységek esetében, amelyek hozzájárulhatnak a termesztett növények genetikai sokféleségéhez és egyedi helyi igényeket elégíthetnek ki (pl. rövid ellátási láncok). Az erdészeti szaporítóanyagokról szóló jogszabályok az erdészeti célú, az Unió egészében vagy annak egy részében betöltött jelentőségével összefüggésben határozzák meg az erdészeti szaporítóanyagokat, de a jogszabály hatálya alá tartozó erdészeti célok tekintetében továbbra sem egyértelműek. Nem foglalkoznak az erdészeti szaporítóanyagok kínálata terén mutatózó, a változó éghajlati viszonyokkal összefüggő, fokozódó nehézségekkel, és nem egyértelműek az erdészeti szaporítóanyagok felhasználóinak nyújtandó tájékoztatásra vonatkozó szabályok sem, ami azzal a kockázattal jár, hogy az erdőtelepítés és az újraerdősítés során nem megfelelő erdészeti szaporítóanyagot használnak fel.

Mit kellene elérni?

A kezdeményezésnek minden felhasználótípus számára biztosítania kell, hogy a növényi szaporítóanyagok/erdészeti szaporítóanyagok kiváló minőségűek és változatosak legyenek, továbbá Unió-szerte egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítania a vállalkozók számára. Hozzá kell járulnia a mezőgazdasági termelés hozamának állandóságához és az erdei ökoszisztémák termelékenységéhez a jelenlegi és jövőbeli várható éghajlati viszonyok között. A kezdeményezésnek harmonizálnia kell a hatósági ellenőrzéseket, javítania kell a növényegészségügyi jogszabályokkal fennálló összhangot, és lehetővé kell tennie az új tudományos és műszaki fejlesztések elterjedését. Végezetül meg kell könnyítenie az ökológiai fajták bejegyzését, és támogatnia kell a növényi és erdészeti genetikai erőforrások megőrzését és fenntartható használatát.

Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?

A növényi szaporítóanyagok/erdészeti szaporítóanyagok EU-szerte történő korlátlan forgalmazása elengedhetetlen az olyan határokon átnyúló kérdések kezeléséhez, mint például az élelmezésbiztonság biztosítása, a fenntartható erdőgazdálkodás és az erdei ökoszisztémák helyreállítása érdekében a fenntartható termelés szükségessége. A jelenlegi geopolitikai helyzet és az energiaválság fokozta ennek fontosságát. A növényi szaporítóanyagok/erdészeti szaporítóanyagok piacra jutása az illetékes nemzeti hatóságok által végzett vizsgálatokon és

ellenőrzéseken alapul. A közös uniós szabályok biztosítják a növényi szaporítóanyagok/erdészeti szaporítóanyagok minőségét, valamint a nyílt és tisztességes versenyt az egységes piacon. Ezek nélkül egy helyett 27 rendszer létezne, ami akadályozná a mozgást, torzítaná a versenyt, és növelné a vállalkozók és a hatóságok pénzügyi terheit.

2. Megoldások

Milyen alternatívák kínálóznak a célok elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva?

Három alternatíva vizsgálatára került sor, a legnagyobb rugalmasságtól (1. alternatíva) a legmagasabb fokú, a jogszabályok végrehajtásában mutatkozó különbségek minimalizálását szolgáló harmonizációig (3. alternatíva), míg a 2. alternatíva a rugalmasság és a magasabb fokú harmonizáció szükségességét hozta egyensúlyba az eltérő értelmezésből eredő problémák megoldása érdekében.

Horizontális elemek valamennyi alternatíva esetében: 1. Az adminisztratív eljárások egyszerűsítése és rugalmasabb döntéshozatali eljárás; 2. az ökológiai fajtákra és a megőrzendő fajtákra vonatkozó szabályok szigorítása; 3. a növényegészségügyi jogszabályokkal való harmonizáció.

1. alternatíva – A legnagyobb rugalmasság: Az 1. alternatíva minimumkövetelményeket határoz meg a növényi szaporítóanyagok/erdészeti szaporítóanyagok hatósági ellenőrzésére vonatkozóan, de nem kapcsolja össze azokat a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelettel. Az innovatív termelési folyamatok, a biomolekuláris technikák és a digitális megoldások alkalmazására vonatkozó iránymutatások elfogadására kerül sor. Megerősíti a mezőgazdasági növényfajok új fajtáinak a fenntartható termeléshez hozzájáruló jellemzői tekintetében történő jelenlegi értékelését. A zöldségekre és gyümölcstermő növényekre vonatkozóan önkéntes értékelést vezet be. A növényi szaporítóanyagok genetikai sokféleségének növelése érdekében a magbank-hálózatok tevékenységei, az amatőr kertészek részére történő forgalmazás és a vetőmagok mezőgazdasági termelők közötti cseréje mentesül a jogszabály hatálya alól. Az erdészeti szaporítóanyagokról szóló jogszabályok csak az „erdészeti célból” történő előállításra terjednek ki annak biztosítása érdekében, hogy az erdőtelepítéshez/újraerdősítéshez kiváló minőségű erdészeti szaporítóanyag álljon rendelkezésre. A fenntarthatósági követelmények az alacsonyabb kategóriájú erdészeti szaporítóanyagokat is érintik. Iránymutatásokat vezetnek be a szélsőséges időjárási viszonyok és katasztrófák esetén az erdészeti szaporítóanyagok terén felmerülő súlyos hiányok vészhelyzeti tervezésére vonatkozóan.

2. alternatíva – A rugalmasság és a harmonizáció közötti egyensúly megteremtése (előnyben részesített alternatíva): A 2. alternatíva a növényi/erdészeti szaporítóanyagok hatósági ellenőrzését a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet hatálya alá vonja, ugyanakkor a meglévő szabályok célzottabb és hatékonyabb végrehajtásának biztosítása érdekében egyszerűsített importellenőrzéseket vezetne be az EU-n belül, megfelelő helyeken. A jogszabály tartalmazza az innovatív termelési folyamatokra, a biomolekuláris technikákra és a digitális megoldásokra vonatkozó alapelveket. Az új fajtáknak a fenntartható termeléshez hozzájáruló jellemzők szempontjából történő értékelése valamennyi növénycsoport számára kötelezővé válik, de a tagállamok rugalmasságot élveznének abban a tekintetben, hogy ezt az

értékelést saját agroökológiai körülményeiknek megfelelően hajtsák végre. A magbank-hálózatok tevékenységeire, az amatőr kertészek részér történő forgalmazásra és a vetőmagok mezőgazdasági termelők közötti cseréjére enyhébb szabályok vonatkoznak a növényi szaporítóanyagok genetikai sokféleségének növelése, valamint a minimális minőség garantálása érdekében. Az erdészeti szaporítóanyagokról szóló jogszabályok az „erdészeti” és „nem erdészeti” célú előállításra is kiterjednek, hogy az erdészeti/újraerdősítési célú felhasználásokon túl is javítsák az erdészeti termékek minőségét. A fenntarthatósági követelmények az alacsonyabb kategóriájú erdészeti szaporítóanyagokat is érintik. Általános jogi követelményeket vezetnek be a szélsőséges időjárási viszonyok és katasztrófák esetén az erdészeti szaporítóanyagok terén felmerülő súlyos hiányok vészhelyzeti tervezésére vonatkozóan.

3. alternatíva – A legnagyobb fokú harmonizáció: A 3. alternatíva a növényi szaporítóanyagok/erdészeti szaporítóanyagok hatósági ellenőrzését a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet hatálya alá vonja, a határállomásokon végzett szigorúbb importellenőrzések során pedig különleges importdokumentációt írna elő a végrehajtás megerősítése és teljes körű harmonizációja érdekében. A jogszabály az innovatív termelési folyamatokra, a biomolekuláris technikákra és a digitális megoldásokra vonatkozó részletes és kötelező erejű szabályokat tartalmaz. Az új fajtáknak a fenntartható termeléshez hozzájáruló jellemzők szempontjából történő értékelése valamennyi mezőgazdasági növény esetében kötelezővé válik, részletes és harmonizált követelményekkel és módszerekkel valamennyi tagállam számára. A magbank-hálózatok tevékenységeire, az amatőr kertészek részére történő forgalmazásra és a vetőmagok mezőgazdasági termelők közötti cseréjére a növényi szaporítóanyagokra vonatkozó jogszabályok általános követelményei vonatkoznak annak érdekében, hogy valamennyi piaci szegmensre egységes szabályokat alkalmazzanak. Az erdészeti szaporítóanyagokról szóló jogszabályok az „erdészeti” és „nem erdészeti” célú előállításra is kiterjednek, hogy az erdészeti/újraerdősítési célú felhasználásokon túl is javítsák az erdészeti termékek minőségét. A fenntarthatósági követelmények az alacsonyabb kategóriájú erdészeti szaporítóanyagokat is érintik, amelyekre a továbbiakban harmonizált szabályok vonatkoznak. A vészhelyzeti tervezésre vonatkozó közös szabályokat vezetnek be a szélsőséges időjárási viszonyok és katasztrófák esetén az erdészeti szaporítóanyagok terén felmerülő súlyos hiányokra való felkészülés érdekében.

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

Általános támogatást élvez a növényi/erdészeti szaporítóanyagokra vonatkozó jelenlegi szabályozási rendszer fenntartása, valamint annak két alappillére: a fajták/bázis szaporítóanyagok bejegyzése és a növényi/erdészeti szaporítóanyagok minősítése (a növényi/erdészeti szaporítóanyagok azonosságát, minőségét és egészségét biztosító rendszer). A növénygenetikai erőforrások megőrzése és fenntartható használata, valamint az ökológiai termelés szempontjából releváns célkitűzések eléréséhez szükségesnek ítélt eltérések is széles körű támogatást élveznek. Az eltérések mértékével kapcsolatos álláspontok eltérőek. A polgárok és a civil társadalmi szervezetek a jogszabályok hatálya alól teljes kivételt kérnek a növénygenetikai erőforrások megőrzése és fenntartható használata szempontjából releváns tevékenységek számára. A legtöbb ágazati érdekelt fél és az illetékes nemzeti hatóságok egyetértenek az eltérésekkel, de a minőség és az egészség biztosítását kérik, míg egy kisebbség úgy véli, hogy az eltéréseket korlátozni kell. A válaszadók támogatják, hogy nagyobb hangsúlyt kapjon a fenntarthatóság, de azzal a feltétellel, hogy az EU-n belüli eltérő körülmények kezelése érdekében maradjon meg a rugalmasság. Az érdekelt feleket és az illetékes nemzeti hatóságokat azonban aggodalommal töltik el a gyümölcstermő növényekre és a zöldségekre vonatkozó fenntarthatósági értékelések bevezetéséből eredő költségek. A

civil társadalmi szervezetek hangsúlyozzák a természetvédelmi tevékenységek és az ökológiai termelés hozzájárulását a fenntarthatósági célkitűzésekhez. Általános egyetértés van abban a tekintetben, hogy: szükség van a hatósági ellenőrzések harmonizálására, de ez nem vezethet az adminisztratív terhek növekedéséhez; a biomolekuláris technikák és a digitális megoldások alkalmazása előnyökkel jár, de legyen szabadon választható; és az erdészeti szaporítóanyagokról szóló jogszabályoknak továbbra is el kell különülniük a növényi szaporítóanyagokra vonatkozó jogszabályoktól. Az érdekelt felek eltérő véleményeket fogalmaztak meg az erdészeti szaporítóanyagokról szóló jelenlegi jogszabályok hatálya alá tartozó célokkal kapcsolatban. A 2. alternatíva felel meg legjobban a különböző érdekelt felek véleményének.

3. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az előnyben részesített alternatíva előnyei?

Az előnyben részesített alternatíva hatékonyságjavulást fog eredményezni a vállalkozók és az illetékes nemzeti hatóságok számára azáltal, hogy több lehetőséget kínál a vállalkozóknak hatósági felügyelet mellett végzett tevékenységekre, biztosítja a növényegészségügyi jogszabályokkal való harmonizációt, kockázatalapú hatósági ellenőrzéseket vezet be, valamint lehetőséget biztosít a biomolekuláris technikák és digitális megoldások használatára a nyilvántartási és minősítési rendszerekben. A kötelezően alkalmazandó, megerősített fenntarthatósági követelmények, valamint a helyi agrár-ökológiai körülményekhez való rugalmas igazodás lehetősége hozzá fog járulni a fenntarthatóbb agrár-élelmiszeripari termeléshez és az élelmezésbiztonsághoz, mivel a változó agrár-éghajlati viszonyoknak jobban megfelelő fajták hozama stabilabb lesz. A betegségekkel szembeni ellenálló képességgel/toleranciával rendelkező fajtáknak pozitív környezeti hatásuk lesz, mivel csökkenthetik a növényvédő szerek iránti igényt. A jobb fenntarthatósági jellemzőkkel rendelkező erdészeti szaporítóanyagok segíthetnek alkalmazkodni az éghajlatváltozás erdőkre gyakorolt, már látható hatásaihoz és enyhíteni e hatásokat, és ezáltal jelentős környezeti előnyökkel járhatnak. Jobban fel lehet készülni a szélsőséges időjárás és a katasztrófák esetén jelentkező jelentős szaporítóanyag-hiányra, és kisebb lesz annak a kockázata, hogy gyenge minőségű erdészeti szaporítóanyagokat ültetnek el. Végezetül – a nyomonkövethetőséget és a minőségbiztosítást szolgáló eszközökkel párosuló egyedi eltérések révén – a növényi és erdészeti genetikai erőforrások megőrzése és fenntartható használata tekintetében is előnyök várhatóak.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva?

Az előnyben részesített alternatíva jelentős gazdasági költségekkel jár a vállalkozók és az illetékes nemzeti hatóságok számára, mivel további beruházásokra lesz szükség a kiegészítő fenntarthatósági értékelések elvégzéséhez. Ezek azonban arányosak a célkitűzésekkel, és e költségeket középtávon ellensúlyozzák az agrár-élelmiszeripari termelés és az erdészeti ágazat fenntarthatósága terén jelentkező előnyök. Más intézkedések nem eredményeznek új kötelezettségeket a vállalkozók számára, hanem új lehetőségeket vagy enyhébb feltételeket biztosítanak számukra a piacra jutáshoz.

Milyen hatást gyakorol a fellépés a kis- és középvállalkozásokra (kkv-kra)?

A kkv-k várhatóan a többi vállalkozáshoz hasonlóan profitálnak majd a rendszerszintű fejlesztésekből és az ebből eredő hatékonyságnövekedésből. Bár nem áll rendelkezésre konkrét bontás, a kkv-k az érintett mezőgazdasági növények (erősen specializálódott néhány

növényre vagy szélesebb portfólióra) és a földrajzi lefedettség (nemzeti, uniós vagy nemzetközi piacok) széles skáláját képviselik. A vetőmagágazat egy vagy több szakaszában tevékenykedhetnek: növénynemesítés, vetőmagtermesztés, vetőmagkondicionálás és vetőmag-forgalmazás. Konkrét tevékenységeiktől és az innováció mértékétől függően előfordulhat, hogy egyes kkv-k nem tudják kihasználni a bevezetendő új lehetőségeket (pl. digitális technológiák és biomolekuláris technikák használata), vagy ezek a lehetőségek nem feltétlenül relevánsak tevékenységeik szempontjából. Az évente kevés új fajttal rendelkező kkv-kat rövid távon negatívan érinthetik a szigorúbb fenntarthatósági követelmények, mivel a beruházásaikat a jobb fenntarthatósági jellemzőkkel rendelkező fajták felé kell terelniük. Végezetül, főként a kkv-k profitálnának az ökológiai fajtákra és megőrzendő fajtákra vonatkozó intézkedésekből, mivel az ilyen tevékenységekben többnyire kkv-k vesznek részt.

Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?

Az illetékes nemzeti hatóságoknak minden valószínűség szerint bővíteniük kell kapacitásaikat a fenntarthatósági értékelésekre vonatkozó szigorúbb követelmények érvényesítése érdekében. A hatósági ellenőrzésekkel és a növényegészségügyi követelményekkel kapcsolatban a meglévő gyakorlatok kiigazítására és az erőforrások átszervezésére is szükség lesz, a hatáskörök jelenlegi elosztásától függően.

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?

Nem lesz egyéb jelentős hatás.

Arányosság

A kezdeményezés nem lépi túl a felülvizsgálat szerinti célok eléréséhez szükséges mértéket. Ezt a nemzeti fellépés támogatásával éri el, amely egyébként nem lenne elegendő a célok kielégítő mértékű eléréséhez.

4. Nyomon követés

Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?

A megfelelő felülvizsgálati időszak a hatálybalépést követő 10 év lenne. Ez összhangban van az új fajták nemesítéséhez szükséges átlagos idővel, valamint az érdemi adatok éves nyomon követés révén történő kinyeréséhez szükséges idővel.